

OPETTAJAN OHJE

AIHE: Vaikuttamaan pyrkivä mediasisältö	LAITTEET JA MATERIAALIT: iPad
LUOKKA-ASTE: 9	SOVELLUS: iPadin kamera, editointisovellus (esim. iMovie)
KALENTERIN KOHTA: 79	LYHYT KUVAUS: Tutustutaan erilaisiin vaikuttamisen tapoihin mediassa ja erityisesti sosiaalisessa mediassa. Suunnitellaan ja luodaan itse vaikuttamaan pyrkivä video (tai vaihtoehtoisesti muu sosiaalisen median päivitys) ajankohtaisesta aiheesta.
AIKATAULUEHDOTUS: Ennakkotehtävä + 1-2 oppituntia	
OPPIAINEET: Yhteiskuntaoppi	

Digitaitokalenterin kohta 79

Tutustutaan vaikuttamisen mahdollisuuksiin digitaalisissa ympäristöissä ja medioissa sekä kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen niissä. Tehdään vaikuttamaan pyrkivä mediasisältö.

Pedagogiset vinkit

Tehtävä liittyy opetussuunnitelmassa seuraaviin yhteiskuntaopin kohtiin:

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

T9 Ohjata oppilasta laajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa

T4 Ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä

Tehtävä sivuaa äidinkielen oppisisältöjä, joten oppiainerajat ylittävä yhteistyö voi olla hedelmällistä.

Vaikka tehtävänä on tuottaa vaikuttavaa sisältöä ja harjoitella kriittistä medialukutaitoa, tulee oppilaita muistuttaa, ettei vaikuttamaan pyrkivässäkään tuotoksessa ole tarkoitus valehdella tai antaa disinformaatiota. Esimerkkinä voi käyttää kyselytutkimuksen tekemistä ja tulkitsemista halutulla tavalla tai asioiden kertomista vain yhdeltä näkökannalta.

Keskeiset käsitteet

Yhteiskuntaopin käsitteet:

Mediakriittisyys, medialukutaito, sosiaalinen media, disinformaatio, misinformaatio ja vaikuttaminen.

Työskentelyohjeet

Ennakkotehtävä

1. Valitse jokin ajankohtainen aihe, jota seuraat viikon ajan eri medioissa (erilaiset somealustat, uutiset kaikissa muodoissaan, sanomalehdet, radio jne).
2. Kiinnitä erityistä huomiota millaisia vaikuttamisen keinoja aiheen käsittelyssä käytetään.
3. Pohdi mediasisältöjä apukysymysten avulla.
4. Voit ottaa seuraamastasi aiheesta ja sisällöstä inspiraatiota omaan työhösi. Älä kuitenkaan kopioi suoraan!

Ennen mediasisällön tekemistä tehdään ennakkotehtävä, jonka tavoitteena on tunnistaa ja eritellä erilaisia vaikuttamisen keinoja. Tehtävä annetaan oppilaille ennen mediasisällön tekemistä siten, että oppilaat seuraavat esimerkiksi viikon ajan mediaa valiten opettajan avulla jonkun ajankohtaisen aiheen. Tehtävään liittyvät

kysymykset löytyvät Oppilaan ennakkotehtävä-tiedostosta.

Vaikuttamaan pyrkivä mediasisältö

OHJE mediasisällön laatimiseen

1. **Valitse näkökulma**
 - Millaisen viestin tahdot videon näkijöille välittää?
 - Mihin mielipiteeseen, asiaan tai näkökulmaan tahdot vaikuttaa ja miten?
 - Kenelle video on suunnattu?
2. **Laadi mahdollisimman tarkka käsikirjoitus videosta. Kiinnitä erityistä huomiota vaikuttamisen eri keinoihin ja kirjaa ne muistiin.**
 - Mitä videolla puhutaan vai puhutaanko?
 - Käytätkö taustamusiikkia?
 - Millainen tunnelma videossa on, millaisia tunteita se pyrkii välittämään?
3. **Kuvaa video ja editoi se sosiaaliseen mediaan sopivan mittaiseksi.**

Palauta valmis työ opettajalle sovitulla tavalla.

Ennakkotehtävän jälkeen oppilaiden tehtävänä on suunnitella ja luoda vaikuttamaan pyrkivä mediasisältö jostain ajankohtaisesta ja oppilasta kiinnostavasta aiheesta. Tehtävän toteutuksen kannalta voi olla tarpeellista ohjeistaa oppilaita, että he voivat tehdä sisällön myös mielipiteestä, jonka kanssa eivät ole samaa mieltä.

Varsinaisen videon tekemisen voi toteuttaa laitteilla, joilla videokuvaaminen ja editointi onnistuu. Tehtävän toteutuksessa huomioidaan tekijänoikeudet esimerkiksi kuvia ja musiikkia hyödynnettäessä.

Työhön käytettävä aika vaihtelee sen mukaan, millaiset mahdollisuudet oppilailla on editoida videoita. Jos laitekanta ei anna periksi editoinnille, voi oppilaiden työt käydä läpi myös käsikirjoituksina.

Valmiit videot voidaan palauttaa opettajalle esimerkiksi Teams tai Classroom -oppimisympäristöissä.

Valmiita sisältöjä katsottaessa oppilaat kiinnittävät huomiota millaisia vaikuttamisen keinoja videoissa hyödynnetään. Kenen työ on vaikuttavin tai kuka hyödyntää vaikuttamisen keinoja

monipuolisimmin? Onko työ, jonka kanssa jo lähtökohtaisesti on samaa mieltä, helpommin vaikuttava kuin vastakkaisesta näkökulmasta tehty?

Vaihtoehtoinen toteutustapa videolle

Suunnittele vaikuttamaan pyrkivä sosiaalisen median päivitys.

Voit valita joko teksti- tai kuvapohjaisen sosiaalisen median alustan.

1. Valitse näkökulma.

Millaisen viestin tahdot päivityksen näkijöille välittää?

Mihin mielipiteeseen, asiaan tai näkökulmaan tahdot vaikuttaa ja miten?

2. Suunnittele mitä vaikuttamisen keinoja käytät päivityksessäsi.

Vetoatko tunteisiin, kerrotko tilastofaktoja?

Kuinka hyödynnät kuvia ja tekstin asetelua?

3. Toteuta päivitys esimerkiksi kuvamuokkausohjelmalla tai tekstinkäsittelyä.

Palauta valmis työ opettajan antamien ohjeiden mukaan.

Vaihtoehtoisessa tehtävässä voidaan tehdä videon sijasta jokin muu mediasisältö, esimerkiksi postaus sosiaalisen median alustalle. Myös tällöin tavoitteena on saada vaikuttamisen keinoja näkyväksi ja niiden käyttöä suunnitelluksi.

Oheismateriaalit ja linkit

Mediakasvatusseuran sivusto: <https://mediakasvatus.fi/mediakasvatus/>

Biologian ja maantieteen opettajien liiton toteuttaman Toivoa ja toimintaa-hankkeen sivusto: <https://toivoajatoimintaa.fi/nettivaikuttaminen/>